

Vår dato   Vår referanse
14.10.2016   16/00901-1

Deres dato   Deres referanse

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Saksbehandler:
Jannicke Klepp Tryggestad

Høringsuttalelse forskrift om plikt til å stille krav om bruk av lærlinger ved offentlige anskaffelser

Vi viser til høringsbrev om plikt til å stille krav om bruk av lærlinger ved offentlige anskaffelser. Difi er positive til å innføre krav om bruk av lærlinger i offentlige kontrakter, og er enige i at dette kan ha en effekt mot arbeidslivskriminalitet. Vi ønsker likevel å knytte noen kommentarer til forskriftsutkastet.

Vi konstaterer at forskriften vil gjelde for de fleste tjenester og bygg- og anleggskontrakter over terskelverdi for henholdsvis statlige og kommunale virksomheter.

Kontraktene skal ha en varighet på over tre måneder for å bli omfattet av forskriften. De færreste kontrakter i bygge- og anleggsbransjen har en varighet på under tre måneder. Vi ser at det kan være en risiko for at oppdragsgiver tilpasser kontrakter slik at de ikke faller inn under krav om bruk av lærlinger.

Ved rammeavtaler skal oppdragsgiver «ved beregning av anskaffelsens verdi legge til grunn den maksimale verdien av alle kontraktene som han forventer å inngå i løpet avtalens varighet». Bestemmelsen kan gjøre det vanskelig å praktisere kravet til lærlinger på avrop, både fordi det gjerne dreier seg om sporadiske avrop, og fordi disse er av mindre verdi.

Kravet til at en eller lærlinger må delta i arbeidet med å oppfylle kontrakten kan gjøre det vanskelig for små leverandører å levere tilbud på offentlige oppdrag. Denne type leverandører vil typisk ha én lærling tilgjengelig, men den lærlingen kan ikke delta på flere prosjekter samtidig.

Plikten til å bruke lærling til gjennomføring av kontraktarbeidet gjelder bare der det er særlig behov for lære plasser i en bransje. Forskriften definerer særlig behov til der «*det ved siste søkning til videregående opplæring var klart flere søkere til lære plass innenfor et utdanningsprogram enn antallet inngåtte lærekontrakter innen samme program*». Siste oppdaterte statistikk fra Utdanningsdirektoratet skal legges til grunn for denne vurderingen. Det

kan være vanskelig for den enkelte innkjøper å vurdere disse tallene. Vi mener derfor at Utdanningsdirektoratet bør publisere lett tilgjengelige og oppdaterte lister som gjør det enkelt for innkjøperne å se om «det er særlig behov for læreplasser innenfor bransjen».

Vi mener det er positivt at plikten til å ha lærlinger også gjelder utenlandske leverandører. Dette vil medføre likere konkurransevilkår, samt ha en positiv effekt for å sikre seriøse leverandører. Vi ser imidlertid en utfordring i hvordan dette skal gjennomføres praktisk. Dette fordrer at leverandørene dokumenterer hvordan kravet til lærlinger overholdes. Det er imidlertid krevende for den enkelte oppdragsgiver å vurdere ulike ordninger til lærlinger fra forskjellige land, og det bør etableres en ordning hvor oppdragsgivere lett kan få oversikt om denne dokumentasjonen tilfredsstillende i forskriften. Det bør også klargjøres hva som blir konsekvensen dersom det ikke finnes noen tilsvarende ordning i det land en aktuell leverandør er etablert.

For at forskriften skal ha ønsket effekt må oppdragsgiver gjennomføre kontroll av om kravet til lærlinger er oppfylt. Det må oppstilles egnede sanksjoner for å sikre oppfyllelse. Det kan være utfordrende for en offentlig oppdragsgiver å heve kontrakten, og ikke få fullført et bygg- og anleggsarbeid på grunn av manglende lærlinger. Det vil være naturlig å se hen til forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter som krever at det inntas egnede sanksjoner for å sikre oppfyllelse og hvordan denne forskriften praktiseres.

Vi antar at oppfølging av krav til lærlinger i praksis må inngå som en del av den alminnelige kontraktsoppfølgingen. Innenfor bygg- og anleggsområdet ser vi for oss at dette kan inntas som en del av system og rutiner for påseplikt.

Vennlig hilsen
for Difi

Bente Hagelien
seksjonssjef

Jannicke Klepp Tryggestad
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.